

Aktuelt

Vi har fået en forsmag på forår og vejrudsigten for hele landet den kommende tid melder om udsigt til lidt køligere vejr, blæst og regn fra slutningen af ugen. Det kolde og våde vejr har betydet, at det mange steder ikke har været muligt at komme i gang med såning og plantning, og sæsonen vurderes i øjeblikket at være bagud med 1-2 uger. Se nedenstående link til jordtemperaturen.

Jordtemperatur

https://www.landbrugsinfo.dk/Planteavl/Vejret/Sider/PL_Jordtemperatur.aspx

INDHOLD

Lovstof og regler	1
Økologi.....	2
Nyt om kemi	2
Nyt om enkelte grønsagskulturer:	3
Salat, kål, bladselleri.....	3
Løg	4
Økologiske løg	5
Gulerødder	6
Pastinak/persillerod	7
Rødbeder	7
Jordskokker.....	7
Arrangementer	8

Lovstof og regler

Fosfor

Departementet har nu erkendt, at der er et større behov end 30 kg i flerholdskulturer og er foreløbig kommet med et forslag til den ny gødningsbekendtgørelse, der skal gælde fra 1. august 2018. Det vil give 15 kg fosfor til 4 flerholdskulturer.

Vi arbejder videre med at få en løsning, hvis der 2 eller 3 hold og til etholdskulturer af grønsager, der kræver mere end 30 kg fosfor pr ha.

1. august 2018 indføres skærpede fosforkrav. Miljøstyrelsen har nu sendt udkastet til udpegning af disse områder i offentlig høring. Kortet over udkast til udpegede områder findes på et kort i [MiljøGIS](#). Vælg temaet "FORVENTET afgrænsning af oplande til søer, som forventes omfattet af skærpede fosforlofter" i menuen i venstre side og herunder kortet "Oplande til søer, som forventes omfattet af skærpede fosforlofter". Har du jord i disse områder, bør du indsende høringssvar gennem din landbrugsorganisation.

Landbrugsstyrelsen og en eventuel lock-out

Vær opmærksom på, at kundecentret i Landbrugsstyrelsen bliver omfattet af en evt. lock-out, som vil have konsekvenser for henvendelse til Landbrugsstyrelse ifm. indsendelse af Fællesskema. Deres it-systemer skulle dog fortsat blive serviceret.

Sprøjtefrister

Vedr. sprøjtefrister, antal behandlinger, afstandskrav og restriktioner vedr. antal behandlede ha henvises via midlernes hyperlink til <https://middeldatabasen.dk>

Det er brugerens ansvar, at alle regler omkring anvendelse bliver overholdt. Følg derfor linkene på de enkelte midler til middeldatabasen.

Økologi

Dispensation for anvendelse af ikke økologiske frø

Hvis du ikke har fået svar tilbage med godkendelse af ansøgningen om anvendelse af ikke økologisk frø, skal du rykke for den. Hvis det er en ansøgning der er lavet af 3. mand, kan det være fordi, der skal gives en fuldmagt til ansøgeren.

Nyt om kemi

Dispensation for Select 240 EC

Som også nævnt i sidste GrønsagsNyt er der givet dispensation til brug af [Select 240 EC](#) i perioden 15. april til 13. august 2018 med følgende betingelser:

- Må kun anvendes til ukrudtsbekæmpelse af enårig rapgræs i jordbær, løg (kepaløg, skalotteløg og hvidløg), gulerod, pastinak, persillerod, knoldselleri, rødbede, havefrøkulturer og planteskolekulturer
- Må kun anvendes i perioden den 15. april til den 13. august 2018, hvorefter der er anvendelses- og opbevaringsforbud
- Må i jordbær og løg (kepaløg, skalotteløg og hvidløg) ikke anvendes senere end 40 dage før høst
- Må i gulerod, persillerod, pastinak, knoldselleri og rødbede ikke anvendes senere end 60 dage før høst
- Max dosering er 0,35 - 0,5 l pr. behandling. For grøntsagskulturerne gælder, at max dosering er 0,35 l pr. behandling.
- Må max anvendes to gange
- Må ikke anvendes nærmere end 20 meter fra vandmiljøet.

Prestop WP

Svampemidlet Prestop, som indeholder nyttesvampen *Gliocladium catenulatum* J1446, har fået nyt registreringsnummer og godkendelse i forbindelse med overførsel til nyt firma. Prestop med registreringsnummer 575-4 er afmeldt, og der er anvendelses- og opbevaringsforbud pr. 10. april 2019. Svampemidlet [Prestop WP](#) med det nye registreringsnummer 880-4, er godkendt på følgende betingelser:

- Må kun anvendes til bekæmpelse af svampesygdomme forårsaget af *Pythium*, *Phytophthora*, *Rhizoctonia*, *Fusarium* og gråskimmel i grønsager, krydderurter og prydplanter samt til bekæmpelse af agurkesyge i agurker.
- Godkendelse er indtil videre gældende til 31. juli 2018

Midlet må anvendes i økologisk produktion.

Nyt om enkelte grønsagskulturer:

Salat, kål, bladselleri

Udplantning

Selv efter god afhærdning kræves indtil videre forsvarlig dækning med fiberdug. Umiddelbart vil der ikke være behov for at dobbeltdække længere i nyplantede arealer. Der vil dog stadig, specielt på indlandslokaliteter, være en vis risiko for reel nattefrost ned til under $\div 5^{\circ}\text{C}$, så det kan være ok at lade dobbeltdækning ligge på, indtil der skal eftergødskes eller renses for ukrudt alligevel. Vi regner normalt med en virkning af hvert lag fiberdug på $1,5\text{--}2^{\circ}\text{C}$. Det er antal af lag, der giver ekstra beskyttelse og ikke tykkelsen/vægten af dugen. Ofte vil de to lag dug klæbe til hinanden uden luft imellem, og så er der ikke en reel ekstra beskyttelse. Planter, der rører ved dugen, får overført frosten direkte til bladene og risikerer kraftig svidning. Optimalt bør dugen holdes fri af planterne ved at placere bøjler, paller el. lign. i bedene, men det er ikke realistisk at udføre på større arealer.

En enkelt dag eller to med en lufttemperatur på $15\text{--}20^{\circ}\text{C}$ giver ikke nogen risiko for varmeskade, så med den aktuelle vejrsigt, der lover køligere vejr i løbet af uge 15, bør der stadig lægges et lag fiberdug på efter plantning.

Startgødning til konventionelle grønsagssmåplanter

Når jorden er kold, har planterne generelt svært ved at optage tilstrækkeligt med fosfor. Den gammelkendte startgødning til småplanterne er en blanding af DAP og natriummolybdat, der udsprøjtes/overvandes på hærdepladsen. **Dette er især vigtigt i kålplanter.**

Standardopskrift pr. 10.000 planter, der er sat til afhærdning:

25 g natriummolybdat + 300 g diammoniumfosfat (DAP) i 50 l vand. Det anbefales at skylle planterne efterfølgende med en tilsvarende mængde rent vand. Få gerne oplyst om planterne allerede har fået startgødning fra plantetiltrækkeren. Det er både en ekstra omkostning og giver en risiko for at svide rødderne at tilføre DAP i overskud.

Salat

Gråskimmel i skadede planter af salat

Planter, der f.eks. har fået skrammer og knækkede blade pga. frost eller en tung, våd fiberdug, der slår i vinden, er ekstra udsatte for angreb af gråskimmel, der vil inficere via sårene. Specielt i salat er dette en reel risiko, også pga. de fugtige forhold uden dugen.

Velfafhærdede planter, der er gødsket med phosphit midler (Resistim, Micodux m.fl.) er normalt mere modstandsdygtige over for stress og dermed plantesygdomme.

Hold godt øje i kulturen og behandl evt. med [Signum WG](#) (regelret godkendt) eller Switch 62,5 WG, der har en [mindre anvendelse mod gråskimmel](#). Begge disse midler indeholder systemiske aktivstoffer og vil derfor have en vis virkning, hvis der sprøjtes gennem fiberdugen. Scala ([mindre anvendelse i salat](#)), samt [Serenade ASO](#) (godkendt i økologi i salat), er kun kontaktvirkende (Scala også lokalsystemisk) og rent forebyggende, så her må man evt. behandle lige efter plantning, inden dækning, og/eller igen når dugen er løftet i forbindelse med andre operationer.

Ukrudtsbekæmpelse i kål

Både **Stomp CS** og **Command CS** er godkendt med en mindre anvendelse i både rosenkål, hoved- og blomsterkål.

OBS! Vi har ikke kendskab til forsøg med kål, der efterfølgende dækkes med fiberdug, så der må laves forsigtige forsøg med dette.

For at opnå den bredeste effekt mod ukrudt anbefales det generelt at blande pendimethalin og Command CS.

Der er ikke officielle forsøg i plantet kål med en tankblanding af midlerne, men de foreløbige erfaringer fra de foregående sæsoner viser, at 1 l Stomp eller Activus WG 40 (0,9 l Stomp CS) i blanding med 0,1-0,15 l Command CS er effektivt uden at skade kålen. Blomsterkålene er generelt mest følsomme over for Command CS. Ukrudtseffekten af disse jordmidler er altid klart bedst på fugtig jord.

Brugsanvisning ved mindre anvendelse af pendimethalin i kål kan ses [her](#):

Brugsanvisning ved mindre anvendelse af Command CS i kål kan ses [her](#):

Pendimethalin midler må kun anvendes 1 gang pr. sæson, Command CS kun 1 gang hvert 3. år på samme areal. For både pendimethalin midler og Command CS må der senest behandles 3 dage efter udplantning.

Der er mulighed for senere på foråret at følge op på jordmidlerne med hhv. Lentaflan 45 WP og Matrigon 72 SG, men mere om det i næste nr. af GrønsagsNyt!

Løg

Endelig er det længe ventede forår kommet. Husk nu ikke at lave noget overilet. Jorden skal være tjenlig, ellers kan der ødelægges meget.

Sålæg

Det er lidt tidligt for dem, der ikke har sået endnu, men om 14 dage kan det være aktuelt i de første, hvis vi får temperaturer på 15-20 grader.

Før fremspiring foretages en Roundup eller Reglone sprøjtning på ukrudtet. Hvert år er der avlere, som ikke får sprøjtet, fordi det blæser for meget dagen før fremspiringen. I en blæsende eller regnfuld periode er det farligt at vente til sidste dag. Sprøjt evt. 2-3 dage før fremspiring, og er det sprøjtevejr dagen før fremspiring, kan man foretage en ny sprøjtning med en lille dosering af Roundup eller Reglone.

Vi anbefaler at bruge Reglone, der er godkendt med 1-2 l + spredeklæbemiddel pr. ha. Der har været skader, hvor der var brugt Roundup på tør jord, også selvom løgene ikke var kommet op. Så brug Reglone, hvis det er tørt, eller hvis der behandles meget tæt på fremspiring, hvor det er farligt at bruge Roundup.

Sætteløg

De første sætteløg er tæt på at komme op, og de sidste er ikke lagt endnu, så der er stor spredning i år. Hvis der er ukrudt, inden at løgene spirer frem, kan der lige som i såløgene anvendes Reglone. Men det er sjældent, at det kan nås.

Sætteløgene skal sprøjtes med 0,25 l Xince eller Maya pr. ha lige så snart, der er fremspiret ukrudt. Senere, når sætteløgene er i god vækst, kan der anvendes 0,3-0,35 l Xince eller Maya.

Hvis det her er varmt og løgene i god vækst, kan der bruges Xinca/Maya og Fenix – 0,2-0,25 Xinca og 0,5 l Fenix pr. ha. Det er vigtigt, at ukrudtsbekæmpelsen afsluttes tidligt, da sene behandlinger med Xinca tidligere har givet skader på løgene. Der må ikke behandles lige efter eller ved udsigt til nattefrost.

Midler som anvendes som mindre anvendelse

Husk at udskrive godkendelserne til mindre anvendelse for følgende produkter:

[Boxer](#)

[Maya](#)

[Xinca](#)

[Fenix](#)

[Matrignon 72 SG](#)

Lagring

Ligesom med foråret trækker det ud med afsætningen af løg. Der må kun beluftes, når udetemperaturen er under temperaturen inde i løgene. Hvis det ikke kan lade sig gøre, skal der beluftes 1 time, to gange om ugen, de morgener hvor udetemperaturen er lavest. Det er besværligt. Men især i de marker, hvor antergonbehandlingen ikke var helt optimal, skal der gøres en indsats, eller også skal løgene sælges nu.

Økologiske løg

Sålæg

De økologiske løg, der skal sås, har høj prioritet, når jorden er tjenlig. Vi har ikke for lang vækstsæson for dem, og de gror langsommere end de konventionelle.

Planteløg

Ca. 1/3 af de økologiske løg er plantet. Der er konstateret lidt kuldeskader både i marken efter udplantning, og noget der stammer fra frost på hærdepladsen.

Sørg for at få planterne vandet til, hvis ikke der kommer regn inden for det første døgn efter udplantning. Et par uger efter udplantning skal der tjekkes for manganmangel og behandles med 2 kg mangansulfat pr. ha, hvis der er behov. Der skal en konsulentterklæring til.

Flot plantning i rette dybde

Brænding i såløg

Tæt på fremspiring

Brænding i økologiske såløg. Ligesom i de konventionelle er det lidt tidligt at snakke om behandling inden fremspiring. Men det kan hurtigt blive aktuelt. De løg, der er længst fremme, har 5 mm spirer.

Brænding før fremspiring er vigtig, og der skal holdes øje med vejruddigten. Det er bedre at brænde en dag eller to for tidligt end ikke at få det gjort. Lige fremspirede løg kan godt tåle brænding, men må absolut maksimalt være 1 cm høje. I praksis må der højst være spiret 10 % løg frem.

Gulerødder

De tidlige gulerødder er nu sået, og de først såede er fremspiret trods frosten i marts. Sidst i april er det tid til at så efterårsgulerødder. I de økologiske gælder det derfor om hurtigst muligt at få sat jord op til falsk såbed. Falsk såbed er det vigtigste redskab til kontrol af ukrudt i de økologiske. Blot 1-2 ugers falsk såbed kan være nok til, at hovedparten af ukrudtet spirer frem før gulerødderne. 3-4 ugers falsk såbed er en mere sikker strategi. Derfor haster det med at sætte jorden op til efterårsgulerødderne, så mest muligt ukrudt kan brændes væk inden gulerøddernes fremspring.

Inden stenstrenglægning og bedopsætning tilføres grundgødning – typisk en PK-gødning plus de første 30-40 kg N. Den resterende kvælstofmængde tildeles efter gulerøddernes fremspiring og deles af 2-3 gange i løbet af sæsonen. De økologiske gulerødder gødes typisk med husdyrgødning op til 80-100 kg N pr. ha, så de får hele kvælstofmængden inden såning. Dernæst suppleres med enten kalivinasse, protamylasse eller patentkali for at nå en tildeling på i alt 80-90 kg N/ha, 25 kg P/ha og 160-200 kg K/ha. Ved lave magnesiumtal tildeles ekstra Mg med f.eks. kiserit. Husk at kalivinasse og protamylasse indgår i gødningsregnskabet på samme vilkår som konventionel husdyrgødning, og at økologivejledningen stiller krav til vigende kaliumtal eller magnesiumtal for supplerings med hhv patentkali og kiserit. Gødningen indarbejdes grundigt i pløjelaget inden opsætning af bede. Herefter skal jorden ligge falsk såbed frem til såning. Der kan gå 2, 3 eller 4 uger før første hold ukrudt er tændt og i gang med fremspiring, inden der sås gulerødder. Det afhænger typisk af jordtemperaturen og nedbør. Vanding kan tænde ukrudt i falsk såbed, men det virker langt fra så effektivt som naturlig nedbør. Umiddelbart inden gulerøddernes fremspiring brændes. Frem mod tidspunktet for brænding tilses marken dagligt. Jo tættere man kommer gulerøddernes fremspiringstidspunkt, des mere ukrudt lykkes det også at bekæmpe med brænderen. Det er vigtigt at brænde, mens ukrudtet står med kimblade. Har ukrudtet først sat løvblade, skal der køres langsomt med brænderen. Det nedsætter kapaciteten meget i de få timer, hvor det er vindstille og let at brænde. Primed frø giver hurtig sikker fremspiring men er ikke nødvendigvis en fordel i økologisk produktion, hvor vi gerne vil have mest muligt ukrudt til at spire frem inden brænding.

De konventionelle gulerødder sprøjtes med jordmiddel [Stomp CS](#), [Fenix](#) og/eller [Command CS](#) straks efter såning på fugtig jord. Hvis jorden er begyndt at blive tør i overfladen kan det være en fordel at vælge Fenix frem for Stomp.

Pastinak/persillerod

Det er også tid til at gøre jorden klar til såning af pastinak og persillerod. Pastinak og persillerod kræver en lang vækstsæson og skal derfor sås så tidligt som muligt. Både pastinak og persillerod er meget langt tid om at spire og såning for tidligt i kold jord giver risiko for rodbrænd og dårlig etablering. Såning af nøgenfrø kan sikre en hurtigere fremspiring. Nøgenfrø kan dog være vanskelige at så med såmaskine. Anvendes pillerede frø, bør frøene være primed. Persillerodsfrø kan med fordel også være primed. Det sikrer en markant hurtigere fremspiring. Anvendelse af ikke-primed frø giver til gengæld bedre mulighed for god effekt af gasbrænding eller Roundup lige inden fremspiring. Sidst i april er normalt det optimale tidspunkt for såning af pastinak og persillerod. Gødningsbehovet ligger omkring 150 kg N 25 kg P og 150 kg K/ha, hvor hovedparten af kvælstofdelen tildeles i juli, hvor planterne begynder at få lidt størrelse og større forbrug af gødning.

Ved normal rækkeafstand bør man sigte efter ca. 20 planter/meter rækker eller omkring 4-500.000 frø/ha. Sådybde omkring 1,5-2 cm. Ved anvendelse af pilleret frø skal frøene trykkes ned i fugtig jorden, så de får fugt nok til både at opløse pillen og spire.

Anvend ikke frø fra sidste år uden først at lave en spiretest. Frø fra sidste år mister hurtigt spireevnen, hvis de ikke har ligget i fryseren vinteren over.

Rødbeder

Det er endnu for tidligt at så rødbeder. Ved lav jordtemperatur øges risikoen for rodbrænd, og de ukrudtsmidler, som anvendes i rødbeder, virker dårligt ved lav temperatur. Jorden kan fint klargøres nu med gødskning, opsætning og falsk såbed. Rødbeder har behov for ca. 150 kg N, 30 kg P, 150 kg K og 30 kg Mg/ha. Kun en mindre del af kvælstofgødningen spredes inden bedopsætning og såning. Rødbeder har et relativt højtliggende rodnet og kræver meget vand. Let sandjord fravælges til fordel for bedre jord. Mulighed for vanding er en vigtig forudsætning for produktion af rødbeder. Reaktionstallet må gerne være relativt højt sammenlignet med gulerod, pastinak og persillerod. Lavt Rt øger risikoen for rodbrænd.

Jordskokker

Jordskokker lægges hurtigst muligt. De tager ikke skade af at blive lagt i kold jord. Hellere lægge jordskokker i kold jord end vente til læggeknoldene har sat spirer i kasserne, så de brækker af i forbindelse med lægning. Afspiring kan påvirke den efterfølgende vækst negativt.

Største sygdomsmæssige udfordring i jordskokker er knoldbægersvamp. Derfor vælges en mark, hvor man skønner, at risikoen er lav. Der skal helst gå 6-7 år mellem dyrkning af jordskokker. Raps, kartofler og gulerødder er med til at opformere knoldbægersvamp i sædskiftet.

Forsøg i jordskokker har vist:

- 15 % højere udbytte ved at lægge store knolde frem for små. Formentlig fordi store knolde sætter flere stængler og dermed flere knolde. Det kan være en fordel at sortere knoldene inden lægning.
- 12 % højere udbytte ved at lægge med 20 cm afstand frem for 40 cm.
- Der ser ud til at være vekselvirkning mellem størrelse og afstand. Afstanden har større betydning for udbytte og knoldstørrelse, når der anvendes små fremfor store læggeknolde.
- Størst udbytte opnås med store læggeknolde og 20 cm afstand. Største knolde opnås med små læggeknolde og 40 cm afstand.

- Samme konklusioner gælder også efter sortering af jordskokker (salgbare knolde mellem 30 - 50 mm).
- Der er sortsforskelle. Nogle sorter er mere følsomme for læggetæthed end andre.

Arrangementer

Specielt for løg

26. april 10.40 Erfamøde Samsø. Vi mødes hos Ejnar og Rasmus Bager, Sildeballe 2, 8305 Samsø. Derefter køres til Jens Kjeldahl. Jeg vil gerne have tilmelding senest dagen før, på pk@seges.dk (Mødet kan flyttes hvis det er for tidligt i forhold til løgenes udvikling)
31. maj Ukrudtsmarkvandring med løgavlerforeningen på Sjælland og besøg på Flakkebjerg. Peter Hartvig deltager.
22. juni Sommertur til Østrig, Slovakiet og Ungarn. 3 lande på 3 dage! Tilmeldingsfrist torsdag 12. april. Nærmere oplysning om program og tilmelding kan fås Peder Krogsgård på mail pk@seges.dk.

Læs de seneste nyheder på www.gartnertidende.dk

Ole Scharff

Tlf: 87 40 66 34 / Mobil: 40 73 19 58
ohs@seges.dk

Lars Møller

Tlf: 40 84 30 11
lrn@seges.dk

Karina Frandsen

Tlf: 87 40 66 12 / Mobil: 21 64 80 85
kfr@seges.dk

Emma Christiani Skov

Tlf: 87 40 66 01 / 30 66 61 78
esko@seges.dk

Pernille Kynde
Barselsorlov

Richard de Visser

Tlf: 87 40 66 10 / Mobil: 30 53 87 16
rdv@seges.dk

Peder Krogsgård

Tlf: 40 37 46 51
pk@seges.dk